

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
http://www.minjust.gov.ua
Код ЄДРПОУ 00015622

**Міністерство внутрішніх
справ України**
вул. Академіка Богомольця, 10,
м. Київ, 01601

СЄВ

Національна поліція України
вул. Академіка Богомольця, 10,
м. Київ, 01601

СЄВ

№ _____
На № _____

✓ **Національна академія внутрішніх
справ**
пл. Солом'янська, 1, м. Київ - ДСП, 03035

*Щодо виконання рішення Європейського суду з прав людини
у справі «Чернега та інші проти України»*

18 червня 2019 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено рішення у справі «Чернега та інші проти України» (заява № 74768/10), яке набуло статусу остаточного 18 вересня 2019 року.

Справу було розпочато за заявою одинадцяти громадян України, які брали участь у акціях протесту проти проекту будівництва дороги, зокрема вирубки дерев у парку імені М. Горького у м. Харків.

У цьому рішенні Європейський суд констатував порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням державними органами ефективного розслідування щодо стверджуваного жорстокого поводження працівників охорони та робітників з сьомою та дев'ятим заявниками; порушення пункту першого статті 6 Конвенції на відсутність справедливого судового розгляду; порушення статті 11 Конвенції щодо першого та другого заявників у зв'язку з їх затриманням під час акцій протесту та притягненням їх до відповідальності, а також щодо сьомої та дев'ятого заявників у зв'язку з перешкоджанням брати участь у протестах.

Факти справи та суть порушень викладені у стислому викладі рішення, що додається.

Відповідно до пункту 1 статті 46 Конвенції та статті 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» рішення Європейського суду є обов'язковими для виконання Україною.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також **вжиття за державою** додаткових заходів

341502

Вхідна

Вх. № 4158

21 / 10 / 20 19

кількість аркушів:
осн. док. 2 додаток 2

УВ Міністерство юстиції України
37299/7608-30-19/5.2.2 від
11.10.2019

ЕРК 1

16:38:18

публічної безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів.

З огляду на зазначене та з метою забезпечення виконання рішення у справі «Чернега та інші проти України», а також беручи до уваги необхідність звітування держави перед КМ РС, прошу повідомити яким чином було забезпечено охорону порядку під час мирних зібрань за останній рік, а також надати інформацію щодо кількості притягнутих осіб до адміністративної відповідальності за порушення порядку організації зібрань.

У зв'язку з викладеним прошу довести висновки Європейського суду у цій справі до відома працівників правоохоронних органів всіх рівнів та **до 18 листопада 2018 року** повідомити про результати розгляду цього листа.

Окремо повідомляю, що найближчим часом автентичний переклад вказаного рішення буде надруковано у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщено на сайті Міністерства юстиції України (https://minjust.gov.ua/cat_9329).

Додаток: стислий виклад рішення у справі «Чернега та інші проти України»

**Заступник Міністра –
Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини**

Іван ЛІЩИНА

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЧЕРНЕГА ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF CHERNEGA AND OTHERS v. UKRAINE)
(заява № 74768/10)

Стислий виклад рішення від 18 червня 2019 року

З травня до червня 2010 року одинадцять заявників брали участь у акціях протесту проти проекту будівництва дороги, зокрема вирубки дерев у парку імені М. Горького у м. Харків. Для забезпечення громадського порядку та безпеки під час виконання робіт з вирубки дерев територія охоронялась найнятими підрядником будівництва працівниками комунального підприємства «Муніципальна охорона» (далі – працівники охорони) та працівниками міліції.

Під час акцій протесту протестувальники намагалися фізично зупинити вирубку дерев та будівельні роботи. Заявники стверджували, що під час цих подій працівники охорони жорстоко поводитися з ними та іншими протестувальниками, намагаючись витіснити їх з місця проведення робіт. Зокрема, 27 травня 2010 року під час акцій протесту дев'ятого заявника побили неідентифіковані особи, а 31 травня 2010 року на сьому заявниці напали працівники охорони.

Згідно з твердженнями заявників, 2 червня 2010 року третьому заявникові погрожували двоє робітників з бензопилою, хоча з відеоматеріалів вбачається, що протестувальники, у тому числі і третій заявник, самі підійшли до робітників, які тримали в руках обладнання.

28 травня 2010 року перших шість, восьмого та десятого заявника було затримано у зв'язку зі злісною непокою вимогам працівників міліції покинути територію будівельного майданчику. Першого і другого заявника було визнано винними за пред'явленим обвинуваченням та накладено на них стягнення у вигляді адміністративного арешту на 15 діб, який було скорочено до 9 діб за результатами апеляційного оскарження. Апеляційний суд розглянув апеляційні скарги заявників за їх відсутності. Третього, четвертого та п'ятого заявників районний суд визнав винними та обрав їм покарання у вигляді штрафу. Шостого заявника було визнано винним за всіма пунктами обвинувачення та обрано йому покарання у виді адміністративного арешту на 10 діб. Щодо восьмого та десятого заявників районним судом провадження було закрито.

Протестувальники, у тому числі деякі заявники, скаржилися до правоохоронних органів, що під час протестів вони були піддані нападам з боку робітників та працівників охорони, а також на бездіяльність працівників міліції щодо їхнього захисту. Кримінальні провадження за цим фактом порушені не були.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) третій, сьома та дев'ятий заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження з ними працівників охорони та робітників, а держава не захистила їх від цього і не провела ефективного розслідування їх скарг; перший та другий заявники скаржились за пунктом 1 статті 6 Конвенції на відсутність справедливого судового розгляду в апеляційному суді, оскільки суд не забезпечив їх присутність у судових засіданнях; також заявники скаржились на низку порушень статті 11 Конвенції у зв'язку з необґрунтованим втручанням у їхнє право на свободу мирних зібрань, зокрема на затримання і притягнення до відповідальності першого – шостого заявників та застосуванням фізичного насилля до сьомої та дев'ятого заявників. Крім цього заявники скаржились за статтею 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 11 Конвенції на відсутність ефективного засобу юридичного захисту.

Розглянувши скарги заявників за статтею 3 Конвенції, Європейський суд зазначив, що тілесні ушкодження, завдані сьомій та дев'ятому заявникам, були документально підтвержені, що вимагало проведення ефективного розслідування національними органами влади. Таке розслідування здійснювалось прокуратурою в рамках дослідчих перевірок, однак докази заявників доводять, що органи влади постійно приховували від заявників інформацію про свої рішення або щонайменше надавали їм таку інформацію зі значними затримками. Також Європейський суд звернув увагу на неспроможність органів влади провести розслідування щодо встановлення невідомих осіб, які побили заявників. У зв'язку з цим Європейський суд констатував порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції щодо сьомої та дев'ятого заявників. Скаргу третього заявника Європейський суд відхилив як явно необґрунтовану.

Щодо скарг за статтею 6 Конвенції Європейський суд зазначив, що сам факт того, що захисник заявників не клопотав про забезпечення їхньої присутності, не було відмовою від їх права бути присутніми у засіданні апеляційного суду. Європейський суд дійшов висновку, що заявників не було поінформовано про засідання апеляційного суду, а чіткого встановленого порядку для того, щоб заявники, які трималися під вартою, могли заявити клопотання про забезпечення їхньої присутності у

засіданні апеляційного суду не існувало. У зв'язку з цим Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо першого та другого заявників.

Щодо затримання і притягнення до відповідальності першого – шостого заявників Європейський суд зазначив, що національні суди не обґрунтували достатнім чином свої рішення про накладення на першого та другого заявників стягнення такої суворості як адміністративний арешт, а Уряд не довів, що застосовані до заявників санкції були пропорційними переслідуваній законній меті. Європейський суд дійшов висновку, що було порушено статтю 11 Конвенції щодо першого та другого заявників у зв'язку з їхнім затриманням та накладенням стягнень.

Стосовно третього-шостого заявників Європейський суд зазначив, що витіснення їх із будівельного майданчику та притягнення до відповідальності за адміністративне правопорушення, враховуючи характер накладеного стягнення, було пропорційним переслідуваній законній меті та дійшов висновку, що не було порушено статтю 11 Конвенції щодо третього-шостого заявників.

Розглянувши скарги заявників щодо застосування фізичного насилля під час акцій протесту до сьомої та дев'ятого заявників, Європейський суд дійшов висновку, що у зв'язку з: неналежним врегулюванням питання застосування сили працівниками охорони; неналежним розподіленням відповідальності між працівниками охорони та працівниками міліції під час акцій протесту; недотриманням норм щодо належного встановлення осіб, уповноважених на застосування силових заходів та ненаданням пояснень щодо рішення працівників міліції не втручатися будь-яким чином у події 27 і 31 травня 2010 року, що дозволило б запобігти або ефективно контролювати сутички, держава-відповідач не дотрималася своїх зобов'язань щодо забезпечення мирного характеру протестів у ці дати та констатував порушення статті 11 Конвенції щодо сьомої та дев'ятого заявників у зв'язку з подіями 27 та 31 травня 2010 року.

Скарги інших заявників за статтею 11 Конвенції Європейський суд відхилив як явно необґрунтовані або несумісні з Конвенцією за критерієм *ratione personae* відповідно до підпункту «а» пункту 3 і пункту 4 статті 35 Конвенції.

Щодо скарги за статтею 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 11 Конвенції Європейський суд зазначив, що ця скарга є повторенням уже розглянутих ним аргументів та немає необхідності виносити окреме рішення щодо прийнятності або суті цих скарг.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД

- «1. *Оголошує* одногolosно прийнятними такі скарги:
 - (а) скарги сьомої та дев'ятого заявників за статтею 3 Конвенції,
 - (б) скарги першого та другого заявників за пунктом 1 статті 6 Конвенції,
 - (с) скарги першого – шостого заявників за статтею 11 Конвенції щодо їхнього затримання та притягнення до відповідальності, а також
 - (д) скарги сьомої та дев'ятого заявників за статтею 11 Конвенції щодо застосування до них фізичного насилля 31 і 27 травня 2010 року відповідно;
2. *Оголошує* шістьма гoлосами проти одного решту скарг у заяві неприйнятними;
3. *Постановляє* шістьма гoлосами проти одного, що не було порушено матеріальний аспект статті 3 Конвенції щодо сьомої та дев'ятого заявників;
4. *Постановляє* одногolosно, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції щодо сьомої та дев'ятого заявників;
5. *Постановляє* одногolosно, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції щодо першого та другого заявників;
6. *Постановляє* одногolosно, що було порушено статтю 11 Конвенції щодо першого та другого заявників у зв'язку з їхнім затриманням і притягненням до відповідальності;
7. *Постановляє* шістьма гoлосами проти одного, що не було порушено статтю 11 Конвенції щодо третього, четвертого та п'ятого заявників у зв'язку з їхнім затриманням і притягненням до відповідальності;
8. *Постановляє* шістьма гoлосами проти одного, що не було порушено статтю 11 Конвенції щодо шостого заявника у зв'язку з його затриманням і притягненням до відповідальності;
9. *Постановляє* одногolosно, що було порушено статтю 11 Конвенції щодо сьомої та дев'ятого заявників у зв'язку з подіями 31 і 27 травня 2010 року відповідно;
10. *Постановляє* одногolosно, що немає необхідності розглядати питання прийнятності або суті скарги за статтею 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 11 Конвенції;

11. *Постановляє* одногосно, що:
- (a) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити заявникам такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
 - (i) по 6 000 (шість тисяч) євро першому, другому, сьомій та дев'ятому заявникам та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди;
 - (ii) 16 600 (шістнадцять тисяч шістсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, спільно першому, другому, сьомій та дев'ятому заявникам, в якості компенсації судових та інших витрат;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
12. *Відхиляє* шістьма голосами проти одного решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.»

